

прав і обов'язків громадян (досить часто не на їх користь), зокрема в сфері пенсійного страхування, наслідками чого може бути як його звуження, так і розширення. Так, прикладом додаткового «тиску» на приватні інтереси можна навести впровадження з 1 січня 2017 року нового обов'язку для роботодавця-страхувальника щодо здійснення перевірки під час прийняття на роботу наявності у фізичної особи посвідчення застрахованої особи, що тягне за собою обов'язок останньої отримати таке посвідчення; зміна умов отримання особою пенсії за спеціальним трудовим стажем, тощо). В той же час, з метою врівноваження втіленим «погіршенням» для приватних інтересів держава може вдаватися до певних компенсацій. Це наприклад, сприйняте населенням як послаблення «фіскального тиску» – скасування з січня 2016 року по теперішній час для працівників обов'язку сплачувати пенсійні внески до державного пенсійного фонду та зменшення розміру щомісячних пенсійних відрахувань роботодавцями.

Отже, підняте у даній роботі питання носить прикладне стратегічне значення, потребуючи більш глибокого міжпредметного комплексного дослідження, на чому буде зосереджено нами у наступних роботах.

УДК 342.924 (043.2)

Розум І.О., к.ю.н.,
Корженівська Т.В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ АБО БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ВИКОНАВЦЯ У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ

Результатом проведення реформи органів юстиції в Україні став фактичний початок роботи з лютого 1999 року районних, міських (міст обласного значення), районних у містах управлінь юстиції та відповідних відділів державної виконавчої служби. Державна виконавча служба — це орган, який було утворено відповідно до Закону України «Про державну виконавчу службу» від 24 березня 1998 року № 202/98-ВР, основною метою якого (органу) є примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). До набрання чинності зазначеним Законом ця робота була покладена на судових виконавців загальних судів України. Згідно із вимогами Цивільного процесуального кодексу України від 18 липня 1963 року контроль за правильним і своєчасним виконанням судових рішень було покладено на суддю того ж суду, при якому знаходився судовий виконавець. Однак послідовна розбудова правової

держави потребувала подальшого удосконалення правових відносин, зокрема і відносин, пов'язаних з виконанням судових рішень. 05 жовтня 2016 року набув чинності новий Закон України «Про виконавче провадження» (далі – Закон № 1404-VIII), який визначив порядок і умови примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), що підлягають примусовому виконанню у разі невиконання їх у добровільному порядку. Метою прийняття Закону № 1404-VIII стало підвищення ефективності діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів та забезпечення належної реалізації завершальної стадії судового розгляду, – примусового виконання рішень. Відповідно до ст. 2 Закону № 1404-VIII однією із основних засад здійснення виконавчого провадження визначено забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, а також приватних виконавців.

Виходячи зі змісту приписів ст. 74 Закону № 1404-VIII рішення, дії або бездіяльність державного виконавця, крім іншого, можуть бути оскаржені або до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому відповідним процесуальним законом, або до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому Кодексом адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Виходячи із викладеного, зауважимо на тому, що на сьогодні у чинному законодавстві бракує правової визначеності щодо встановлення юрисдикції судів у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, іншими словами – щодо виду судочинства, в порядку якого розглядаються певні категорії таких справ. Через це буває досить складно визначити з яким процесуальним документом слід звертатися особі до суду – зі скаргою чи з адміністративним позовом. Окрім того, коли справа розглядається в порядку, регламентованому КАС України, часто постає питання неоднозначності визначення предметної підсудності.

Невизначеність щодо поширення юрисдикції судів на такі спори викликана тим, що Цивільний процесуальний кодекс України (далі - ЦПКУ), Господарський процесуальний кодекс України (далі - ГПКУ) та КАС України врегулювали, окрім процесуального провадження розгляду і вирішення відповідних категорій справ, ще й питання судового контролю за виконанням судових рішень у них (розділ VII ЦПКУ, ст. 121-2 ГПКУ, ч.ч. 9-12 ст. 267 і ст. 181 КАС України). Це пояснюється тим, що ст. 1 Закону 1404-VIII визначає виконавче провадження завершальною стадією судового провадження, тобто судовий контроль за виконанням судових рішень є складовою відповідного судового процесу.

Найбільш врегульованою і зрозумілою є ситуація з судовим контролем за виконанням рішень в адміністративних справах. КАС України встановлено два можливі порядки звернення до суду – шляхом

подання відповідної заяви (ч. 9 ст. 267) або позовної заяви (ст. 181). Першим способом оскарження може скористатися лише позивач в адміністративній справі, на користь якого винесено постанову, а сама заява подається не щодо рішень, дій або бездіяльності державного виконавця, а щодо визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання постанови суду або порушення прав позивача, підтверджених такою постановою суду. Другий, в свою чергу, може бути застосовано, якщо стороні виконавчого провадження щодо виконання судового рішення суду будь-якої юрисдикції необхідно звертатися саме в порядку КАС України з позовом до органу державної виконавчої служби чи державного виконавця. Дещо менш зрозумілою є ситуація з виконанням рішень у цивільних та господарських справах. Сторонам виконавчого провадження не завжди слід звертатися до суду зі скаргою в порядку ЦПКУ або ГПКУ. Окремі категорії цих справ не можна розглядати із точки зору здійснення «судового контролю за виконанням судового рішення», оскільки вони впливають із публічно-правових спорів і мають розглядатися за правилами КАС України. У такому випадку при визначенні юрисдикції судів щодо розгляду і вирішення справи про оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця слід виходити з наступного правила. Якщо особа є стороною або іншим учасником виконавчого провадження, а виконавчий документ, з приводу виконання якого виникає спір, видано господарським судом чи судом, що вирішував справу в порядку цивільного судочинства, то слід звертатися зі скаргою в порядку, встановленому відповідним процесуальним законом, згідно із котрим розглядалася і вирішувалася справа. У всіх інших випадках слід звертатися до адміністративного суду з адміністративним позовом.

Окремим аспектом хотілось би торкнутися і питання оскарження рішень, дій або бездіяльності державних виконавців у зведеному виконавчому провадженні щодо примусового виконання судових рішень судів різних юрисдикцій. Показовою в даному контексті є позиція, висловлена Пленумом ВАСУ у абз. 3 п. 3 Постанови від 13 грудня 2010 р. № 3 [3]. Виходячи із наданих роз'яснень, судам необхідно враховувати, що всі справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби, прийнятих (вчинених, допущених) з метою виконання зведеного виконавчого провадження, у якому об'єднано виконавчі провадження щодо виконання рішень судів різних юрисдикцій та/чи рішень інших органів (посадових осіб), належать до юрисдикції адміністративних судів, навіть у разі, коли у зведеному виконавчому провадженні відсутнє виконавче провадження з примусового виконання рішення адміністративного суду.

Література

1. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби: Постанова Пленуму ВАСУ від 13 грудня 2010 р. № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/plenum/post_plenum/plenum_2010_12_13_n3/.

УДК 342.924 (043.2)

Розум І.О., к.ю.н.,
Логоша В.В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

НОВАЦІ ЗАКОНОДАВСТВА, ЩО РЕГЛАМЕНТУЄ ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

02.06.2016 року був прийнятий та 05.01.2017 року набрав чинності новий Закон України «Про виконавче провадження». Метою закону є підвищення ефективності діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів та забезпечення належної реалізації завершальної стадії судового розгляду, - примусового виконання рішень.

Для забезпечення ефективності виконавчого провадження, своєчасного та повного виконання рішень Законом, зокрема: визначено основні принципи виконавчого провадження, що спрямовані на забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; розширено перелік рішень, що підлягають примусовому виконанню; передбачено формування відкритого Єдиного реєстру боржників; запроваджено автоматизацію процедур виконання рішень шляхом електронної реєстрації документів, повного фіксування процесуальних рішень та виконавчих дій в автоматизованій системі, порядок функціонування, надання інформації та умови доступу до якої визначаються Міністерством юстиції України; оптимізовано строки проведення виконавчих дій; передбачено посилення відповідальності боржника у виконавчому провадженні, істотне підвищення розмірів штрафів, що накладаються виконавцем; модернізовано механізм